

แนวทางพัฒนาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ : ศึกษาแบบธรรมเนียม
ของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

A Guideline to CRMA Learning Organization
Development : CRMA's Code of Conduct

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีเจตนารมณ์ที่จะจัดการความรู้ว่าด้วยการรวบรวมและพัฒนาแบบธรรมเนียมของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (รร.จปร.) เนื่องจากการปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมของทหาร เป็นหลักสำคัญที่สุดของทหาร “การปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมของ รร.จปร. เป็นหลักสำคัญที่สุดของกำลังพล รร.จปร.”

เริ่มจากการค้นหาว่าแบบธรรมเนียมของทหาร และแบบธรรมเนียมของ รร.จปร. มีอะไรบ้าง รวบรวมคัดแยกข้อมูลที่เป็นแบบธรรมเนียมออกเป็นหมวดหมู่ โดยวิเคราะห์เอกสาร 4 กลุ่มด้วยกันได้แก่ กลุ่มที่หนึ่ง ระเบียบ-คำสั่ง รร.จปร. ย้อนหลังเท่าที่มีหลักฐาน กลุ่มที่สอง สิ่งการฯ ต่อหน่วยขึ้นตรง รร.จปร. ในการประชุม กลุ่มที่สาม สิ่งการฯ ทำยบันทึกรวบรวม รวมถึงการ “รับคำสั่ง” หรือ “ทำการแทน” กลุ่มที่สี่ สิ่งการฯ ในการพบปะกำลังพล ในโอกาสสำคัญ แล้วนำมาศึกษาเปรียบเทียบกับหลักนิติธรรม (Rule of Law) หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) และกฎหมายที่พัฒนาเปลี่ยนแปลงเป็นระยะ เช่น รัฐธรรมนูญ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ฯลฯ ทำยสรุปนำแบบธรรมเนียมที่ค้นพบและเอกสารความรู้เพิ่มเติม มาพัฒนาเป็นฐานข้อมูลกฎหมายอิเล็กทรอนิกส์ ใช้เครื่องมือค้นหา (Search Engine) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการ

การศึกษาวิจัยเสรีจลันครบถ้วนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับแบบธรรมเนียมของ รร.จปร. รวบรวมประมวลผลพัฒนาเป็นฐานข้อมูลกฎหมายอิเล็กทรอนิกส์ สะดวกต่อการประยุกต์ใช้ ง่ายต่อการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้ทันสมัยอยู่เสมอ เป็นการสร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกำลังพลในการปฏิบัติงาน ทำการสำรวจตรวจสอบและทบทวนกับหลักการและตัวบทกฎหมายที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นระยะๆ ศึกษาแนวทางพัฒนาปรับปรุงแก้ไขแบบธรรมเนียมเพื่อให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินงานตามแผนแม่บทการพัฒนา รร.จปร. ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนา รร.จปร. สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อไป

คำหลัก : แบบธรรมเนียมของทหาร, แบบธรรมเนียมของ รร.จปร.

บทนำ

ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (ผบ.รร.จปร.) กล่าวเมื่อ 29 เมษายน 2551 ในการปิดการสัมมนาเรื่อง “การพัฒนากระบวนการปลูกฝังคุณลักษณะผู้นำทางทหารและการฝึกของนักเรียนนายร้อย (นร.)” เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือว่า นายทหารสัญญาบัตรใหม่ที่สามารถศึกษาจาก รร.จปร. บางส่วนยังขาดคุณลักษณะผู้นำทางทหารตามที่กองทัพต้องการ โดยกรุณาแนะนำสรุปว่า “อาจารย์นอกจากจะให้ความรู้แก่ นร.แล้ว สิ่งที่สำคัญคือ ต้องให้ความรักแก่ นร.ด้วย” คำกล่าวนี้อาศัยการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรแล้วทางวินัยทหารเรียกว่า “แบบธรรมเนียมของทหาร”

นอกจากนั้น รร.จปร. จะต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 กล่าวคือรัฐธรรมนูญฯ ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 3 แนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มาตรา 78 รัฐต้องดำเนินการฯ (4) “พัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ” และ ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หมวด 3 มาตรา 11 “ส่วนราชการมีหน้าที่

พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามพระราชกฤษฎีกานี้” ดังนั้น รร.จปร. เป็นหน่วยงานราชการจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฯ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ดังกล่าว ซึ่งเป็นเรื่องการนำหน่วยงานราชการไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) โดยให้เริ่มต้นด้วยการจัดการความรู้ เพราะการจัดการความรู้เป็นจุดเริ่มที่จะนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

การจัดการความรู้เกี่ยวกับ “แบบธรรมเนียมของ รร.จปร.”

ทหารมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในเรื่องวินัยทหาร¹ วินัยทหารเป็นหลักสำคัญที่สุดสำหรับทหาร วินัยทหารคือการที่ทหารต้องประพฤติตามแบบธรรมเนียมของทหาร² ดังนั้น การประพฤติตามแบบธรรมเนียมของทหาร เป็นหลักสำคัญที่สุดของทหาร จากเหตุผลดังกล่าวสมควรมีการจัดการความรู้ด้วยการรวบรวมแบบ

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

² พ.ร.บ.ว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ. 2476 มาตรา 4, 5

ธรรมเนียมของ รร.จปร. เนื่องจาก การประพุดติ ตามแบบธรรมเนียมของ รร.จปร. เป็นหลัก สำคัญที่สุดของกำลังพล รร.จปร.

การศึกษาวิจัยนี้ได้ศึกษาโดยพิจารณาความหมายของแบบธรรมเนียมของทหาร ตาม พ.ร.บ.ว่า ด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 จำแนกหลัก การสั่งการของผู้บังคับบัญชาตามข้อบังคับ กท.ว่า ด้วยการสั่งการและประชาสัมพันธ์ พ.ศ. 2527 ศึกษาสำรวจ ตรวจสอบและทบทวนกับหลัก นิติธรรม (Rule of Law) หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) และกฎหมายที่พัฒนาเปลี่ยนแปลง เช่น พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ศึกษา แนวทางพัฒนาปรับปรุงแก้ไขแบบธรรมเนียมเพื่อ ให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินงานตาม แผนแม่บทการพัฒนา รร.จปร. ได้องค์ความรู้เป็น แบบธรรมเนียมของ รร.จปร.

วิธีดำเนินการวิจัย

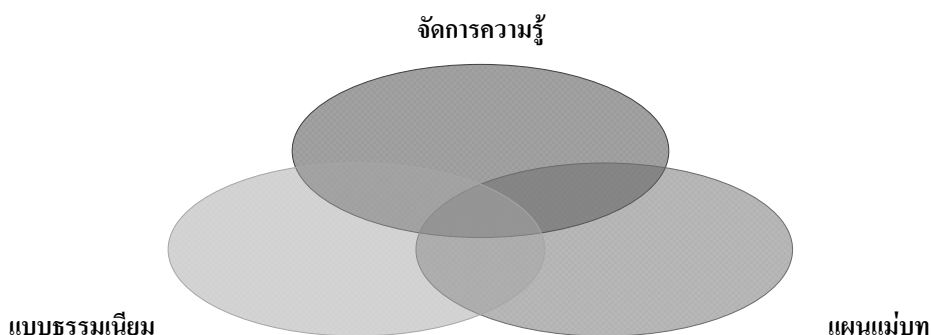
การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเอกสารและ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ จากตัวบทกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ

เอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ คำพิพากษาศาลฎีกา คำพิพากษาศาลปกครอง เอกสารวิชาการ ผลการศึกษาวิจัยทางกฎหมาย ต่างๆ รวมถึงหนังสือสั่งการของผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นแหล่งที่มาของแบบธรรมเนียม เพื่อค้นหา ความจริงว่า แบบธรรมเนียมของทหาร และแบบ ธรรมเนียมของ รร.จปร. มีอะไรบ้าง โดยจำกัด ขอบเขตการศึกษา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับฯ ย้อน หลังเท่าที่ค้นพบตั้งแต่ พ.ศ. 2517 ถึง พ.ศ. 2551 ส่วนหนังสือสั่งการของผู้บังคับบัญชา ศึกษา เฉพาะสั่งการของ ผบ.รร.จปร. ท่านปัจจุบัน (พ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2551) เพื่อความทันสมัยและ เหมาะกับสภาวการณ์ในปัจจุบัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการวิจัยเอกสาร (Content analysis) และหาข้อมูลเพิ่มเติมโดย การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กำลังพลผู้ปฏิบัติ งาน นำมาประมวลผลและวิเคราะห์ในเชิง คุณภาพเพื่อนำเสนอ ได้เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับ แบบธรรมเนียมของ รร.จปร.

แผนภูมิแสดงการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวข้องกับสามประเด็นหลัก

ตารางแสดง ขั้นตอนในการศึกษาวิจัย

หลักการจัดการความรู้	แบบธรรมเนียม รร.จปร.	แผนแม่บทการพัฒนา รร.จปร.
รวบรวมข้อมูล	1. ศึกษาวิเคราะห์และคัดแยกแบบธรรมเนียมทหารของรร.จปร. แยกเป็นกลุ่ม/หมวดหมู่	
การประมวลผลเพื่อนำไปประยุกต์ใช้	2. จัดเก็บลงในคลังความรู้ พัฒนาระบบและเครื่องมือค้นหา (Search Engine)	
การสร้างวิสัยทัศน์ที่ปรับเปลี่ยนทัศนคติในการทำงาน พัฒนาส่งเสริม เพิ่มประสิทธิภาพและเรียนรู้ร่วมกันของกำลังพล	3. สำนวจตรวจสอบทบทวนกับแนวคิดหลักการและกฎหมายที่พัฒนาให้ทันสถานการณ์	4. ศึกษาหาแนวทางพัฒนาปรับปรุงแก้ไขแบบธรรมเนียมเพื่อให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินงานตามแผนฯ

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 รวบรวมข้อมูล แบบธรรมเนียม

แบบธรรมเนียมของทหาร หมายถึง แนวทางปฏิบัติซึ่งผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าส่วนราชการตลอดจนผู้มีอำนาจหน้าที่ได้วางไว้เป็นหลักสำหรับปฏิบัติ³ และหมายรวมถึง “นโยบายของผู้บังคับบัญชา” ด้วย เช่น ผู้บังคับบัญชามีนโยบายห้ามข้าราชการทหารหญิงสวมกางเกง ในเวลาทำการบรรยาย เป็นต้น⁴

ลักษณะสำคัญของแบบธรรมเนียม มีผู้ที่ได้พยายามให้ความหมายทางด้านทฤษฎีกฎหมายหลายท่าน เช่น⁵

1. พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ พระองค์ได้รับสมญาว่า พระบิดาแห่งกฎหมายไทย ได้ทรงอธิบายไว้ว่า กฎหมายคือคำสั่งทั้งหลายของผู้ปกครองว่าการแผ่นดินต่อราษฎรทั้งหลาย เมื่อไม่ทำตาม ธรรมดาต้องรับโทษ

2. ศาสตราจารย์หลวงจำรุณเนติศาสตร์ได้อธิบายเอาไว้ว่า “กฎหมายได้แก่ กฎข้อบังคับว่าด้วยการปฏิบัติ ทั้งผู้มีอำนาจของประเทศได้บัญญัติขึ้นและบังคับให้ผู้ที่อยู่ในสังกัดของประเทศนั้นถือปฏิบัติตาม”

3. ศาสตราจารย์ เออูต์ ชาวฝรั่งเศส ได้อธิบายเอาไว้ว่า “กฎหมายเป็นคำสั่งหรือข้อห้ามซึ่งมนุษย์ ต้องเคารพในความประพฤติต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน อันมาจากรัฐอธิปไตย หรือหมู่มนุษย์มีลักษณะทั่วไปใช้บังคับได้เสมอไปและจำต้องปฏิบัติตาม”

จากคำอธิบายข้างต้น อาจสรุปได้ว่า

“กฎหมาย คือ คำสั่ง ข้อบังคับหรือข้อห้ามซึ่งออกโดยผู้มีอำนาจสูงสุด เพื่อควบคุมความประพฤติของบุคคลทั่วไปผู้อยู่ใต้การปกครอง หากฝ่าฝืนก็ต้องถูกลงโทษ”

³ <http://www.dmbcrtaf.thai.gov.net/lawrtaf.htm>

⁴ พันเอก ฉานินทร์ ทุนทุสสวัสดิ์, คู่มือประกอบการบรรยายวิชาว่าด้วยวินัยทหาร โรงเรียนเหล่าทหารพระธรรมนูญ

⁵ <http://dnfe5.nfe.go.th/ilp/42010/42010-12.htm>

ตารางเปรียบเทียบลักษณะของกฎหมายกับแบบธรรมเนียม

กฎหมาย	แบบธรรมเนียม
ต้องมีสภาพบังคับเสมอ ผู้ใดฝ่าฝืนต้องรับโทษ	มีสภาพบังคับ คือ ผู้ที่ฝ่าฝืนต้องถูกลงทัณฑ์ทางวินัย
ต้องตราหรือบัญญัติขึ้นโดยผู้มีอำนาจ	ผู้บังคับบัญชาได้ออกหรือวางไว้
ตราขึ้นเพื่อควบคุมความประพฤติของบุคคลทั่วไป	ออกหรือวางไว้ให้ทหารทั่วไปปฏิบัติ
ต้องมีลักษณะใช้บังคับถาวร จนกว่าจะมีการยกเลิกหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงในภายหลัง	ไม่กำหนดเวลาใช้บังคับ แสดงว่าใช้ตลอดไปจนกว่าจะมีการยกเลิกหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงในภายหลัง

จากตารางจะเห็นได้ว่า กฎหมาย กับแบบธรรมเนียม มีลักษณะใกล้เคียงกันมาก อาจกล่าวได้ว่า

แบบธรรมเนียม มีลักษณะที่เป็น กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำ คำชี้แจง และสรรพหนังสือต่างๆ ที่ผู้บังคับบัญชาได้ออกหรือวางไว้ ให้ทหารทั่วไปปฏิบัติ มีสภาพบังคับคือ ผู้ที่ฝ่าฝืนต้องถูกลงทัณฑ์ทางวินัย และใช้บังคับตลอดไปจนกว่าจะมีการยกเลิกหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงในภายหลัง

หลักสำคัญ การออกแบบธรรมเนียมจะต้องอยู่ภายในขอบเขตที่ส่วนราชการนั้นมีอำนาจเท่านั้น หากจะออกแบบธรรมเนียมเกินกว่าที่ตนมีอำนาจอยู่แบบธรรมเนียมนั้นย่อมไม่มีผลใช้บังคับ ดังจะพิจารณาได้จาก คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ได้ตัดสินตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ให้ไว้เป็นบรรทัดฐานดังนี้

“การออกกฎหมายในหน่วยงานจะต้องสอดคล้องและไม่เกินขอบเขตของกฎที่เป็นแม่บทที่ให้อำนาจดำเนินการในเรื่องดังกล่าว โดยเฉพาะในส่วนที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคล

จะกำหนดเกินขอบเขตหรือมากกว่าที่กำหนดไว้ในกฎแม่บทมิได้

กฎใดที่ออกโดยฝ่าฝืนหลักการดังกล่าว ย่อมเป็นกฎที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย⁶

จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ได้ตัดสินเป็นบรรทัดฐานดังกล่าว ได้หลักสำคัญอีกประการคือ การออก “แบบธรรมเนียม” ของส่วนราชการทหาร คล้ายกับการออก “กฎ” ของหน่วยงานตามความหมายของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ คำว่า “แบบธรรมเนียม” ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหารฯ มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “กฎ” ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ กล่าวคือ ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ วางหลักเกณฑ์ไว้ในมาตรา 5 ว่า “ในพระราชบัญญัตินี้ “กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มุ่งหมายแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ”

⁶ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.58/2550 สรุป แนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด เรื่องการบริหารงานบุคคลภาคีรัฐ สำนักงานศาลปกครอง กันยายน 2550 (หน้า 19-20)

จากความหมายดังกล่าวจึงเป็นข้อ
สนับสนุนลักษณะและความหมายของคำว่า
“แบบธรรมเนียม” เพิ่มเติมว่า กรณีแบบ
ธรรมเนียมที่มีลักษณะเป็นบทบัญญัติ จะต้องเป็น
บทบัญญัติที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มุ่ง
หมายแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะอีกด้วย

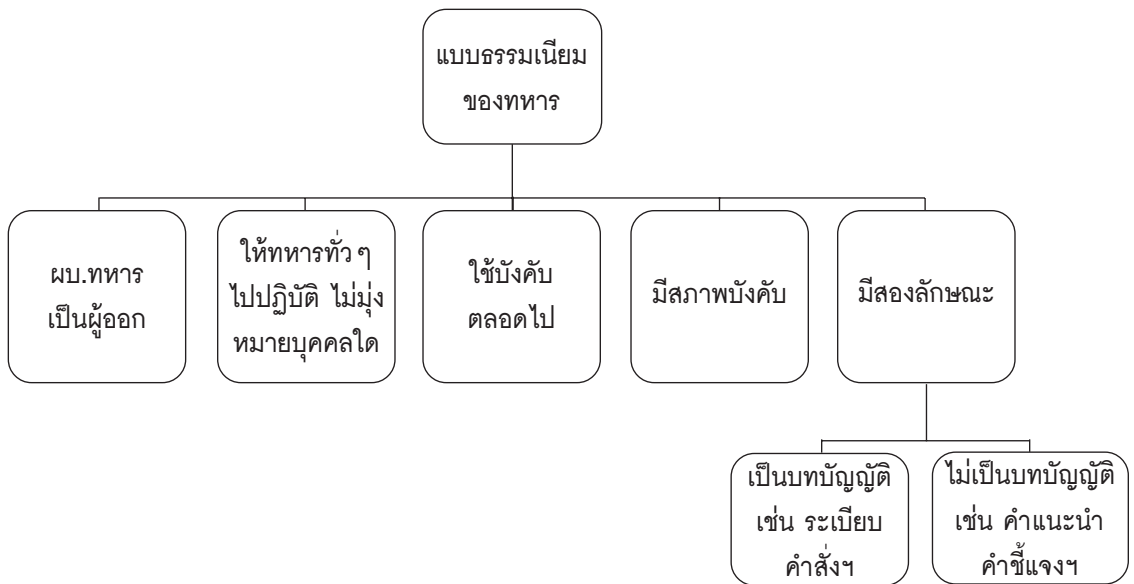
สรุป แบบธรรมเนียมของทหารแบ่งได้เป็น
สองลักษณะ คือ

1. ลักษณะเป็นบทบัญญัติ ได้แก่ กฎ ข้อ
บังคับ ระเบียบ คำสั่ง (ทั่วไป)
2. ลักษณะที่ไม่เป็นบทบัญญัติ ได้แก่
คำแนะนำ คำชี้แจง (รวมนโยบายของผู้บังคับ
บัญชา) และสรรพหนังสือที่ออกโดยทางราชการ

อันได้แก่ ประกาศ แถลงการณ์ ข่าว รายงาน
การประชุม (สั่งการแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา) บันทึก
(สั่งการแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา) หนังสือยืนยันการสั่ง
การด้วยวาจา และหนังสือยืนยันการสั่งการด้วย
เครื่องมือสื่อสาร

ทั้งสองลักษณะเป็นกรณีผู้บังคับบัญชาได้
ออกหรือได้วางไว้เป็นหลักฐานในการปฏิบัติ
ทั้งมีสภาพบังคับคือ ผู้ที่ฝ่าฝืนอาจถูกลงโทษ
ทางวินัย และใช้บังคับตลอดไปจนกว่าจะมีการ
ยกเลิกหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงในภายหลัง กรณี แบบ
ธรรมเนียมที่มีลักษณะเป็นบทบัญญัติ จะต้องเป็น
บทบัญญัติที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มุ่ง
หมายแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะอีกด้วย

แผนภูมิแสดงองค์ประกอบของแบบธรรมเนียมของทหาร

สรุปได้ว่า “แบบธรรมเนียมของ รร.จปร.” ได้แก่

กรณีมีลักษณะเป็นบทบัญญัติ (จะต้องเป็นบทบัญญัติที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มุ่งหมายแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ) ได้แก่ ระเบียบคำสั่ง (ทั่วไป) และ

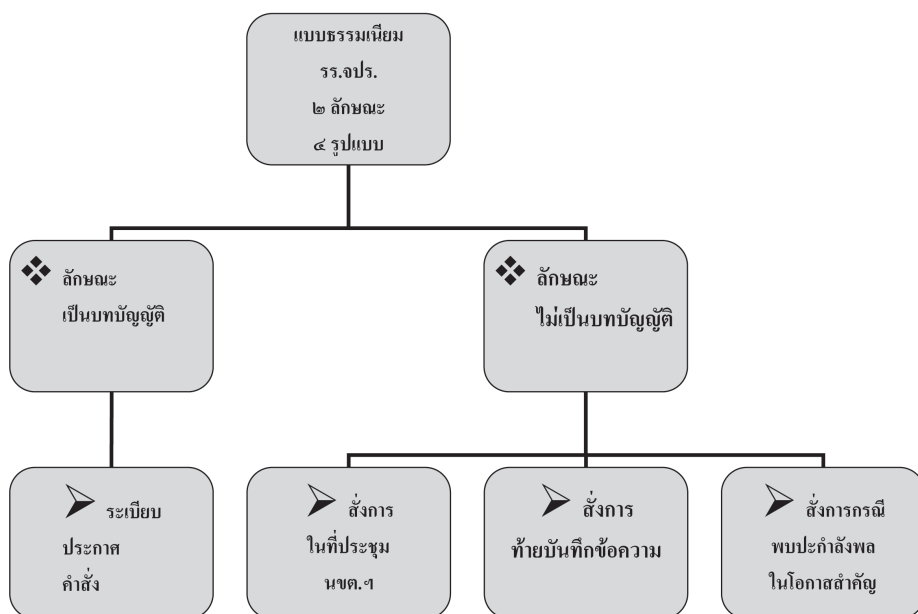
กรณีไม่มีลักษณะเป็นบทบัญญัติ ได้แก่ คำแนะนำ คำชี้แจง (รวมนโยบายของ ผบ.รร.จปร.) และสรรพนหนังสือที่ออกโดย รร.จปร. อันได้แก่ ประกาศ ข่าวย รายงานการประชุม (สั่งการแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา) บันทึกร (สั่งการแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา) หนังสือยืนยันการสั่งการด้วยวาจา และหนังสือยืนยันการสั่งการด้วยเครื่องมือสื่อสารที่ ผบ.รร.จปร. ได้ออกหรือได้วางไว้เป็นหลักฐานในการปฏิบัติ ทั้งหมดมีสภาพบังคับคือ ผู้ที่ฝ่าฝืนอาจถูกลงทัณฑ์ทางวินัย และใช้บังคับตลอดไปจนกว่าจะมีการยกเลิกหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงในภายหลัง ขนบธรรมเนียม และประเพณี อันดีของ รร.จปร. ทั้งที่เป็นและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

แบบธรรมเนียมของ รร.จปร. หมายถึงถึง “กรณี ผบ.รร.จปร.ไม่ได้สั่งการด้วยตนเอง แต่ให้ผู้มีอำนาจรองลงไป เช่น รองผู้บัญชาการเสนาธิการ หรือรองเสนาธิการ สั่งการ” และ “กรณีการให้นโยบาย ให้คำแนะนำ คำชี้แจง ในโอกาสต่างๆ ที่มีกรบันทึกเป็นหนังสือ ที่เป็น การให้นโยบาย ให้คำแนะนำ คำชี้แจงโดยผู้ได้รับมอบหมายจาก ผบ.รร.จปร. ด้วย”

ผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลหลักที่เป็น “แบบธรรมเนียมของ รร.จปร.” ที่ใช้บังคับในปัจจุบันสามารถแยกแยะได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ระเบียบ คำสั่ง รร.จปร. ตั้งแต่พ.ศ. 2517 - ปัจจุบัน (กลุ่มที่ 1)
2. สั่งการ (นอกจากระเบียบ คำสั่ง) คำแนะนำคำชี้แจงและนโยบายของ ผบ.รร.จปร. (ท่านปัจจุบัน) ดังนี้
 - 2.1 สั่งการ ผบ.รร.จปร. ต่อ ผบ.นขต.รร.จปร. ในการประชุม ประจำเดือน และในวาระพิเศษ (กลุ่มที่ 2)

แผนภูมิแสดงลักษณะและรูปแบบของแบบธรรมเนียมของ รร.จปร.

2.2 สั่งการ ผบ.รร.จปร. รวมถึงการ “รับคำสั่งหรือทำการแทน” ทำยบันทึกข้อความ (มีหนังสือเวียนฯ เพื่อทราบ) (กลุ่มที่ 3)

2.3 สั่งการ ผบ.รร.จปร. ในการพบปะ กำลังพล ในโอกาสสำคัญ (กลุ่มที่ 4)

แบบธรรมเนียมในกลุ่มที่ 1 ปรากฏว่า พบระเบียบ รร.จปร. รวมถึงประกาศและบันทึก ข้อความ (เทียบเท่าระเบียบ) มีทั้งสิ้น 99 ฉบับ โดยมอบหมายให้หน่วยต่างๆ รักษาการดังนี้

- กองกำลังพล โรงเรียนนายร้อยพระจุล-จอมเกล้า (กทพ.รร.จปร.) รักษาการ 20 ฉบับ เช่น ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย จรรยาบรรณอาจารย์ รร.จปร. พ.ศ. 2550 เป็นต้น

- กองยุทธการและการข่าว โรงเรียน นายร้อยพระจุลจอมเกล้า (กยข.รร.จปร.) รักษา การ 4 ฉบับ เช่น ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การศึกษา และการให้รางวัลการศึกษา นนร. พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2550) เป็นต้น

- กองส่งกำลังบำรุง โรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า (กทบ.รร.จปร.) รักษาการ 7 ฉบับ เช่น ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การจัดยาน พาหนะสนับสนุนกำลังพล รร.จปร. พ.ศ. 2550 เป็นต้น

- กองกิจการพลเรือน โรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า (กทกร.รร.จปร.) รักษาการ 4 ฉบับ เช่น ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วยการดำเนินงานของ โรงเรียนข่าวพระราชมาน รร.จปร. พ.ศ. 2549 เป็นต้น

- แผนกการเงิน โรงเรียนนายร้อยพระจุล-จอมเกล้า (ผกง.รร.จปร.) รักษาการ 3 ฉบับ เช่น ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วยการงบประมาณ พ.ศ. 2537 เป็นต้น

- แผนกธุรการ โรงเรียนนายร้อยพระจุล-จอมเกล้า (ผทก.รร.จปร.) รักษาการ 1 ฉบับ ได้แก่ ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย ห้องพระบรมมัยปกเกล้า พ.ศ. 2549

- รักษาการโดยตำแหน่ง (ใน บก.รร.จปร.)

รักษาการ 8 ฉบับ เช่น ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การบริหารจัดการกองทุนพัฒนา รร.จปร. พ.ศ. 2551 ให้ รองผบ.รร.จปร. รักษาการ เป็นต้น

- รักษาการโดยคณะกรรมการ/อื่นๆ (นอก บก.รร.จปร.) รักษาการ 5 ฉบับ เช่น ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วยการจำหน่ายสินค้าร้านค้าสมาคม แม่บ้านทหารบก สาขา รร.จปร. พ.ศ. 2548 (คณะกรรมการบริหารร้านค้าสมาคมแม่บ้าน ทบ.ฯ และผู้จัดการร้านค้าสมาคมแม่บ้านฯ) เป็นต้น

- กรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ (กรม.นนร.รอ.) รักษาการ 11 ฉบับ เช่น ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย เงินค่าประกันของหลวง ของ นนร. พ.ศ. 2550 เป็นต้น

- ส่วนบริการ โรงเรียนนายร้อยพระจุล-จอมเกล้า (สบร.รร.จปร.) รักษาการ 3 ฉบับ เช่น ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การใช้ไฟฟ้า และ ประปาประจำอาคารบ้านพักของทางราชการใน รร.จปร. (กยย.สบร.ฯ) เป็นต้น

- โรงพยาบาลโรงเรียนนายร้อยพระจุล-จอมเกล้า (รพ.รร.จปร.) รักษาการ 4 ฉบับ เช่น ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วยการรักษาพยาบาล นนร. พ.ศ. 2533 เป็นต้น

- แผนกห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์ โรงเรียน นายร้อยพระจุลจอมเกล้า (ผทพ.รร.จปร.) รักษา การ 2 ฉบับ เช่น ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วยการ รักษาความปลอดภัย อาคาร รร.จปร. 100 ปี พ.ศ. 2533 เป็นต้น

- รักษาการร่วมกัน (มากกว่าหนึ่งหน่วย) 8 ฉบับ เช่น ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วยการใช้รถ จักรยานยนต์ พ.ศ. 2542 เป็นต้น

- ไม่ระบุผู้รักษาการ 16 ฉบับ เช่น ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การมอบทุนการศึกษา นนร. พ.ศ. 2540 เป็นต้น

- บันทึกข้อความ (เทียบเท่าระเบียบ) 1 ฉบับ ได้แก่ บันทึกข้อความที่ กท 0341/10199 เรื่อง ระเบียบการนำรถรับจ้างเข้ามาใน รร.จปร. พ.ศ. 2521

- ประกาศ (เทียบเท่าระเบียบ) 2 ฉบับ เช่น ประกาศ เรื่อง วัดสุทธธรรมาราม ต.พรหมณี อ.เมือง จ.นครนายก อยู่ในความอุปถัมภ์ของ รร.จปร. พ.ศ. 2536 เป็นต้น

แบบธรรมเนียมในกลุ่มที่ 2 สั่งการฯ ต่อ ผบ.นขต.รร.จปร. ในการประชุม ประจำเดือน และในวาระพิเศษของ ผบ.รร.จปร. ตั้งแต่ 2 ต.ค. 50 - 8 ส.ค. 51 รวม 33 เรื่อง สรุปได้เป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

1. การปฏิบัติตนของกำลังพล การแสดง การเคารพ การรักษากาย วาจา ใจ สั่งการ 2 เรื่อง ได้แก่

- ให้กำชับกวดขันนายทหารเวร กรม นนร.ฯ มิควรใช้ให้ นนร.ที่ปฏิบัติหน้าที่เวรยาม ณ กองพัน นนร. ขัดรองเท้าให้ (บันทึกประชุมฯ ครั้งที่ 5/51 เมื่อ 8 พ.ค. 51)

- หน่วยแจ้งกำลังพลในเรื่องการ ทำความเคารพผู้บังคับบัญชา ควรให้ผู้บังคับ บัญชาได้แสดงรับตอบเสียก่อนจึงค่อยเอามือลง และควบคุมกำกับดูแลในเรื่องระเบียบการแต่ง กายให้ถูกต้อง รวมถึงความสะอาดของร่างกาย การโกนหนวดเคราให้เรียบร้อย (บันทึกประชุมฯ ครั้งที่ 8/51 เมื่อ 15 ก.ค. 51)

2. การบริหารจัดการ ปกครองดูแลผู้ได้ บังคับบัญชา การเมือง การสมาคม สั่งการ 12 เรื่อง เช่น

- หน่วยชี้แจงกำลังพลที่เป็นวิทยากร ในการบรรยายเรื่องต่าง ๆ อย่าให้ส่งผลกระทบ ที่ไม่ดีต่อ ทบ. หรือ รร.จปร. (บันทึกประชุมฯ ครั้งที่ 11/50 เมื่อ 13 ธ.ค. 50)

- ให้กำลังพลมีความสุขกับการทำงาน ชี้อตรงต่อข้อมูล สามารถบอกผู้บังคับบัญชาได้ ทุกเรื่อง que เห็นว่าถูกต้อง พร้อมมีความรับผิดชอบ ผู้บังคับบัญชาสั่งต้องปฏิบัติทันที เมื่อคำสั่งนั้น

ถูกต้องด้วยกฎหมาย (บันทึกประชุมฯ วาระพิเศษ เมื่อ 2 ต.ค. 50)

3. การรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย ของหน่วยงาน การรักษาความปลอดภัย สั่งการ 13 เรื่อง เช่น

- ให้หน่วยเข้มงวดกวดขันกำลังพล ในเรื่องปัญหาเสพติด อย่าให้เกิดขึ้นกับกำลัง พลหรือบุตรหลานที่อาศัยอยู่ใน รร.จปร. โดยเด็ด ขาด (บันทึกประชุมฯ ครั้งที่ 11/50 เมื่อ 13 ธ.ค. 50)

- ให้หน่วยเข้มงวดกวดขันกำกับดูแล การปฏิบัติหน้าที่เวรยามของหน่วยให้เรียบร้อยและ นายทหารเวรที่ปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยจะต้องเปิด เครื่องโทรศัพท์ไว้ โดยจะต้องติดตามตัวหรือ ติดต่อดีตลอดเวลา (บันทึกประชุมฯ ครั้งที่ 4/51 เมื่อ 9 เม.ย. 51)

4. การกระทำความผิดของกำลังพล ทั้ง ทางอาญา-แพ่ง และวินัย สั่งการ 6 เรื่อง เช่น

- กกพ.ฯ ไปพิจารณาเรื่องที่มีกำลัง พลใน รร.จปร. เอายุศและตำแหน่งไปค้าประกัน ตัวผู้ต้องหา และมีเรื่องขึ้นมา ใ้หังดบำเหน็จ ประจำปี (ได้หรือไม่) ให้หน่วยไปแจ้งกำลังพล อย่าให้มีเกิดขึ้นอีกเป็นอันขาด (บันทึกประชุมฯ ครั้งที่ 6/51 เมื่อ 10 มิ.ย. 51)

- ปัญหาการลักลอบเล่นการพนันของ กำลังพล และครอบครัวตามแฟลต หรือบ้านพัก รร.จปร. หน่วยไปแจ้งเตือนกำลังพล ต่อไปหากมี การจับได้ถ้าเป็นครอบครัวจะดำเนินคดี หากเป็น กำลังพลจะพิจารณาปลด (บันทึกประชุมฯ ครั้งที่ 7/51 เมื่อ 15 ก.ค. 51)

แบบธรรมเนียมในกลุ่มที่ 3 สั่งการ ผบ.รร. จปร. รวมถึงการ "รับคำสั่งหรือทำการแทน" ทำย บันทึกข้อความ (มีหนังสือเวียนฯ เพื่อทราบ) ตั้ง แต่ ต.ค. 50 - ส.ค. 51 รวม 42 เรื่อง สรุปได้เป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

1. การปฏิบัติตนของกำลังพล การแสดง การเคารพ การรักษากาย วาจา ใจ สั่งการ 1 เรื่อง ได้แก่

- หน่วยที่มีนายทหารหญิง ให้กำกับดูแลในเรื่องการแต่งกาย โดยเฉพาะวันสำคัญๆ หรือวันพิธีต่างๆ ของ รร.จปร. ให้พิจารณาแต่งชุดเป็นแนวทางเดียวกัน (บันทึกรายงานการประชุม ประสานงาน 28 ต.ค. 50)

2. การบริหารจัดการ ปกครองดูแลผู้ใต้บังคับบัญชา การเมือง การสมาคม สั่งการ 27 เรื่อง เช่น

- ให้ นขต.ทบ. เสนอเรื่องเพื่อขออนุมัติดำเนินการในระยะเวลาที่เหมาะสม โดยไม่ กระชั้นชิดหรือล่าช้ากว่ากำหนดการดำเนินการ ถ้าเป็นกรณีเร่งด่วนขอให้หน่วยเสนอเรื่องโดยพิจารณาใช้การนำสารหรือโทรสาร พร้อมทั้งแจ้งให้หน่วยงานที่ต้องดำเนินการทราบในโอกาสแรก หากหน่วยใดเสนอเรื่องล่าช้ากว่ากำหนดจนไม่สามารถนำเรียนขออนุมัติผู้บังคับบัญชาได้ทันเวลา หรือเป็นการขออนุมัติย้อนหลังโดยไม่มีเหตุผลอันควร จะถือเป็นข้อบกพร่องของเจ้าหน้าที่ของหน่วย และจะถูกพิจารณาลงทัณฑ์ตามความเหมาะสมต่อไป (บันทึกข้อความ กกพ.รร.จปร. ที่ กท 0460.1.2/5022 ลง 23 ก.ค. 51)

3. การรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหน่วยงาน การรักษาความปลอดภัย สั่งการ 8 เรื่อง เช่น

- นายทหารเวร รร.จปร. ซึ่งมีภารกิจ การสอน นนร. ไม่ต้องรอรายงานเหตุการณ์ต่อ ผบ.รร.จปร. เพราะ ผบ.รร.จปร. ได้สั่งการให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการณ์ทุกนายไปปฏิบัติภารกิจหลักของตนเป็นสำคัญ (เช่น นายทหารสัญญาบัตรที่ดำรงตำแหน่ง อจ.สกศ.รร.จปร. ให้ปฏิบัติหน้าที่การสอนหรือหากมีหน้าที่ตรวจรับอาหาร ตรวจพื้นที่เกิดเหตุ หรืออื่นๆ ก็ให้ไป

ปฏิบัติตามนั้น โดยไม่ต้องรอรายงานเหตุการณ์ แต่ต้องแจ้งให้เสมียนเวรฯ หรือ ผช.เสมียนเวรฯ ทราบและเป็นผู้รายงานเหตุการณ์แทน) (กระดาดเขียนข่าว ด่วนมาก ที่ กท 0460.1.2/3666 ลง วันที่ 20 พ.ค. 51)

4. การกระทำความผิดของกำลังพล ทั้งทางอาญา-แพ่ง และวินัย สั่งการ 6 เรื่อง เช่น

- กำหนดแนวทางให้ข้าราชการ รร.จปร. ใช้จ่ายและตำแหน่งเป็นหลักประกันจำเลยในคดีต่างๆ ได้ในกรณีญาติของตนเป็นจำเลย และให้ผู้เป็นนายประกันรายงานเกี่ยวกับสัญญาประกัน ชื่อจำเลย ฐานความผิด วงเงินตามสัญญาประกัน และความเกี่ยวข้องระหว่างนายประกันกับจำเลย ให้ผู้บังคับบัญชาทราบ และเมื่อศาลสั่งให้ผู้ใดเป็นนายประกันต่อบุคคลหนึ่งแล้วไม่ควรเป็นนายประกันให้ผู้อื่นอีก จนกว่าจะพ้นภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบในการเป็นนายประกันครั้งก่อนเว้นเสียแต่ว่ามีเหตุจำเป็นอย่างยิ่ง ก็ให้ข้าราชการผู้นั้นรายงานชี้แจงเป็นกรณีๆ ไป (หนังสือ กกพ.รร.จปร. ลับ ที่ กท 0460.11/304 ลง 11 ก.พ. 45) ผบ.หน่วย ควรกำกับดูแลให้ข้าราชการในบังคับบัญชาของตนปฏิบัติตามแนวทางนี้อย่างเคร่งครัด และกรณีที่มีการประสานตรวจสอบข้อมูลข้าราชการ รร.จปร. ที่เป็นนายประกันนั้น ให้ ผบ.หน่วย รายงานให้ ผบ.รร.จปร. ทราบทุกครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลในการควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติของกำลังพลและรักษาชื่อเสียงของ รร.จปร. (บันทึกข้อความ กกพ.รร.จปร. ที่ กท 0460.1.2/797 ลง 6 ก.พ. 51)

แบบธรรมเนียมในกลุ่มที่ 4 สั่งการฯ ผบ.รร.จปร. ในการพบปะกำลังพล ในโอกาสสำคัญ

จากการหาข้อมูลเพื่อวิเคราะห์แบบธรรมเนียมของ รร.จปร. หลักฐานการบันทึกเป็นหนังสือมีน้อย เช่น ตามบันทึกข้อความ กยช.

ร.จปร. ที่ กท 0460.1.3/4378 ลง 5 ธ.ค. 50 สั่งการในการประชุมพบปะ ครูอาจารย์ของ สกศ.๗, สวท.๗ และกรม นนร.รอ. เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจนโยบายและการปฏิบัติงาน ณ หอประชุม สกศ.๗ เมื่อ 21 พ.ย. 50 สั่งการ 2 เรื่อง ได้แก่

- เรื่องการเดินทางไปประชุม ดูงาน สัมมนา หรือเป็นวิทยากรพิเศษ ร่วมกับสถาบันภายนอก กท. ให้ กยข.ร.จปร. เร่งดำเนินการให้รวดเร็ว และขอให้ สกศ.๗ ย้ำเตือนอาจารย์ให้มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า เพื่อให้มีเวลาการขออนุมัติจาก ทบ.ได้ทัน

- การวิ่งออกกำลังกายตอนเย็น หากกำลังพลพบ ผบ.ร.จปร. ให้วิ่งหรือเดินสวนทางกันได้ตามปกติ

ผลจากการศึกษาพบอีกว่า

- กำลังพลส่วนใหญ่ ไม่เข้าใจว่า “แบบธรรมเนียมทหาร” ครอบคลุม นโยบาย คำแนะนำ คำชี้แจง ของผู้บังคับบัญชาด้วย

- การเอาใจใส่ต่อสิ่งการฯ ของผู้บังคับบัญชาทำยบั้นทักข้อความ (มีหนังสือเวียนฯเพื่อทราบ) นั้น มีกำลังพลบางส่วนละเลย เมื่อปรากฏการกระทำผิด จะแก้ตัวว่าไม่ทราบว่ามีข้อห้ามหรือแบบธรรมเนียมดังกล่าว ได้แก่ จากการสัมภาษณ์และสอบสวนผู้กระทำผิด ไซ้ยศ และตำแหน่งเป็นหลักประกันจำเลยในคดีโดยไม่รายงานผู้บังคับบัญชาและไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด เช่น ประกันตัวจำเลยที่มีโชติของตนหรือทำประกันเข้าชั้น ผู้กระทำผิดอ้างว่าไม่ทราบว่าผู้บังคับบัญชาได้วางแผนการปฏิบัติไว้ตามหนังสือ กทพ.ร.จปร. ลับ ที่ กท 0460.11/304 ลง 11 ก.พ. 45 และบันทึกข้อความ กทพ.ร.จปร. ที่ กท 0460.1.2/797 ลง 6 ก.พ. 51

- ในการปฏิบัติงาน ยังมีการอ้างถึงแบบธรรมเนียมที่ถูกยกเลิกไปแล้ว ได้แก่ มีการอ้างถึง

ข้อตกลงระหว่างกระทรวงกลาโหมกับกระทรวงมหาดไทยเรื่องการปฏิบัติและการประสานงานเกี่ยวกับกรณีที่ทหารเป็นผู้เสียหายหรือเป็นผู้ต้องหาในความผิดอาญา พ.ศ. 2498 ซึ่งได้มีการยกเลิกแบบธรรมเนียมดังกล่าวแล้ว โดยการประกาศใช้ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการปฏิบัติและประสานงานกรณีทหารถูกหาว่ากระทำผิดอาญา พ.ศ. 2544

ข้อเสนอ ทั้งสามประเด็น ควรทำความเข้าใจกับกำลังพลในกรณีดังกล่าว แบบธรรมเนียมในกลุ่มที่ 4 ควรทำเป็นหนังสือรวบรวมแบบธรรมเนียมในลักษณะนี้ไว้ด้วยกัน

ส่วนที่ 2

ประมวลผล-ประยุกต์ใช้แบบธรรมเนียม

การพัฒนาระบบและเครื่องมือค้นหา (Search Engine) โดยดำเนินการดังนี้

1. พิมพ์แบบธรรมเนียมฯ ในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ในโปรแกรม Microsoft word

2. แปลงเป็น ไฟล์ PDF ที่มีชื่อว่า Adobe Portable Document Format โดยใช้โปรแกรมจัดการไฟล์ PDF คือ Adobe Acrobat รุ่นใดก็ได้ ได้แก่ - Adobe Acrobat 9 Standard - Adobe Acrobat 9 Pro - Adobe Acrobat 9 Pro Extended ซึ่งสามารถรวบรวมแบบธรรมเนียมฯ เข้าด้วยกันเพื่อสะดวกในการค้นหาจาก คำ หรือข้อความได้ง่าย

3. นำข้อมูลที่ได้ลงในเว็บไซต์ของ ร.จปร. โดยใช้โปรแกรม Dreamweaver 8

ส่วนที่ 3

การสำรวจ ตรวจสอบ และทบทวนแบบ ธรรมเนียมของ รร.จปร.

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และ
วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่ง
ใช้บังคับกระทรวงกลาโหมและส่วนราชการในสังกัด
ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 5 สรุปความว่า ให้ส่วน
ราชการมีหน้าที่สำรวจตรวจสอบและทบทวน
กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ
ที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อดำเนินการยกเลิก
ปรับปรุง หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ ให้ทันสมัยและ
เหมาะสมกับสภาวการณ์ โดยให้นำความคิดเห็น
หรือข้อเสนอแนะของประชาชนมาประกอบการ
พิจารณาด้วย

แนวคิดหลักการและบทบัญญัติของ
กฎหมายที่ใช้สำรวจ ตรวจสอบ และทบทวนกับ
“แบบธรรมเนียม” มี 2 ประการคือ หลักนิติธรรม
(The Rule of Law) และ หลักธรรมาภิบาล
(Good Governance) โดยมีรายละเอียดดังนี้

หลักนิติธรรม (The Rule of Law)

รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 ได้ให้ความสำคัญ
กับการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนากฎหมาย
เห็นได้จากการบัญญัติให้การปฏิบัติหน้าที่ของ
หน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม
(The Rule of Law)⁷

หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ
ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่
ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจ

ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดย
ถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตาม
อำเภอใจ หรือ อำนาจของตัวบุคคล⁸

หน่วยงานของรัฐ จึงต้องปฏิบัติหน้าที่ให้
เป็นไปตามหลักนิติธรรม

การปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือเรียกว่าการ
บริหารราชการแผ่นดิน ได้แก่

- การกำหนดนโยบาย
- การปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนด
- การบังคับให้เป็นไปตามที่กฎหมาย

กำหนด (Law enforcement) และ

- การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

สำหรับ การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย
กำหนด (Law enforcement) คือการใช้ The
Rule of Law นั้นเอง⁹

ดังนั้น รร.จปร. จึงต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการ
ให้เป็นไปตามหลักนิติธรรม ด้วยการ

1. การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่างๆ
(โดยการเสนอร่างกฎหมาย) และแบบธรรมเนียม
ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม
2. ยึดหลักกฎหมายและแบบธรรมเนียม
โดยการใช้และแปลให้เป็นธรรม ถ้ากฎหมายหรือ
แบบธรรมเนียมมีช่องว่างต้องใช้ดุลยพินิจให้เป็น
ธรรม
3. ถ้ามีกำลังพลละเมิดกฎหมาย หรือแบบ
ธรรมเนียมต้องเข้าสู่กระบวนการตามที่กฎหมาย
หรือแบบธรรมเนียมกำหนด โดยได้รับการปฏิบัติ
ที่ยุติธรรมเสมอภาคกัน (มาตรฐานเดียวกัน)

⁷ รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 มาตรา 3 วรรคสอง,78(4)(6)

⁸ คู่มือตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย ฝ่ายพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (พิมพ์ครั้งที่ 9 พ.ศ.
2550) หน้า 1-2

⁹ ดร.วิชณุ เครืองาม คำบรรยาย ประชุมทางวิชาการ “หลักนิติธรรมกับทหาร” วันที่ 12 มิถุนายน 2551 ณ โรงแรม
รามการ์เด้นส์ กรุงเทพฯ ฯ

จากการสำรวจตรวจสอบและทบทวนแบบธรรมเนียมของ รร.จปร. กับ หลักนิติธรรมในประเด็นต่างๆ แล้วพบว่า

ประเด็นการตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่างๆ (โดยการเสนอร่างกฎหมาย) และแบบธรรมเนียม ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม

สำหรับแบบธรรมเนียมที่มีการเสนอให้ปรับปรุงแก้ไข ทั้งที่ดำเนินการแล้วและอยู่ระหว่างดำเนินการเช่น

ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การบริหารจัดการกองทุนพัฒนา รร.จปร. พ.ศ. 2551

ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การเงินการบัญชีและการพัสดุ กองทุนพัฒนา รร.จปร. พ.ศ. 2551

ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การศึกษาและการให้รางวัลการศึกษา นนร. พ.ศ. 2548

ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การคัดเลือก นนร.ชั้นปีที่ 1 ไปศึกษาต่อต่างประเทศ พ.ศ. 2547

ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การคัดเลือก นนร.ชั้นปีที่ 5 ไปศึกษาต่อต่างประเทศ พ.ศ. 2547

ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย ระบบเกียรติศักดิ์ของ นนร. พ.ศ. 2541

ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การเข้าพักอาศัยในอาคารบ้านพักของข้าราชการและลูกจ้างประจำในสังกัด รร.จปร. พ.ศ. 2541

ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การตัดคะแนนความประพฤติและการลงทัณฑ์ นนร. พ.ศ. 2526
ประเด็นในการใช้กฎหมายและแบบธรรมเนียมรวมทั้งการใช้ดุลยพินิจพบว่า เป็นไปด้วยความยุติธรรม เห็นได้จากไม่มีการร้องเรียนเกี่ยวกับการใช้ดุลยพินิจของผู้บังคับบัญชา

ประเด็น กรณีมีกำลังพลละเมิดกฎหมายหรือแบบธรรมเนียม เห็นได้ว่าการเข้าสู่กระบวนการตามที่กฎหมายหรือแบบธรรมเนียมกำหนดโดยมีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงทำให้กำลังพลได้รับการปฏิบัติที่ยุติธรรมเสมอภาคกัน (มาตรฐานเดียวกัน) เห็นได้จากไม่มีการร้องเรียนเกี่ยวกับการให้ความเป็นธรรมของผู้บังคับบัญชา

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) และการบริหารราชการของกระทรวงกลาโหมต้องดำเนินการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี¹⁰

หลักธรรมาภิบาล ถูกกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุปเป้าหมายดังต่อไปนี้

1. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
3. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
4. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
5. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
6. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
7. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

จากการสำรวจตรวจสอบและทบทวนแบบธรรมเนียมของ รร.จปร. กับ พระราชกฤษฎีกา

¹⁰ พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 มาตรา 7

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ในประเด็นตามวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ที่สำคัญแล้วพบว่า

ประเด็นแรก การก่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน และเพื่อรักษาความสงบและเพื่อความปลอดภัยของสังคมส่วนรวม

การก่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน เห็นได้ว่า แบบธรรมเนียมของ รร.จปร. ออกมาโดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของกำลังพล เช่น ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การบริหารจัดการกองทุนพัฒนา รร.จปร. พ.ศ. 2551 ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การเงิน การบัญชีและการพัสดุ กองทุนพัฒนา รร.จปร. พ.ศ. 2551 ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย ตลาดสด พ.ศ. 2537 ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การมอบทุนการศึกษา นนร. พ.ศ. 2540 ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การให้รางวัลแก่ข้าราชการและลูกจ้าง พ.ศ. 2535 ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การมอบรางวัลการศึกษาดีเด่นให้แก่ข้าราชการ รร.จปร. พ.ศ. 2534 ประกาศ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการซื้อสินค้า (เงินเชื่อ) ร้านค้าสวัสดิการ รร.จปร. พ.ศ. 2542 ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การช่วยเหลือค่าจัดการศพ พ.ศ. 2534 เป็นต้น

แบบธรรมเนียมของ รร.จปร. ที่ออกมาเพื่อรักษาความสงบและเพื่อความปลอดภัยของสังคมส่วนรวม ได้แก่ ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การใช้หมวกป้องกันศีรษะสำหรับผู้ขับขีรถจักรยานยนต์ และผู้นั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ พ.ศ. 2534 ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การรักษาการณ์ภายใน พ.ศ. 2542 ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การแลกบัตรผ่าน เข้า - ออก พื้นที่ รร.จปร. พ.ศ. 2539 ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การใช้รถจักรยานยนต์ พ.ศ. 2542 ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การรักษาความปลอดภัยอาคาร รร.จปร. 100 ปี พ.ศ. 2533 ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การป้องกันอัคคีภัย

และการปฏิบัติเมื่อเกิดอัคคีภัย พ.ศ. 2538 ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การกำหนดเขตห้ามจับสัตว์น้ำและสัตว์ป่า และการกำหนดเขตตกปลาภายใน รร.จปร. พ.ศ. 2543

ประเด็นที่สอง การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ เห็นได้ว่า รร.จปร. เป็นส่วนราชการที่มีการจัดทำแผนปฏิบัติราชการล่วงหน้าก่อนจะดำเนินการตามภารกิจใด ซึ่งแผนปฏิบัติราชการดังกล่าวมีรายละเอียดของขั้นตอน ระยะเวลา และงบประมาณที่ต้องใช้ดำเนินการ เป้าหมายของภารกิจ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ และตัวชี้วัดความสำเร็จของภารกิจ รวมทั้งมีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติทุกขั้นตอน และได้ดำเนินการในทุกภารกิจ เช่น คำสั่ง รร.จปร. (เฉพาะ) ที่ 100/47 ลงวันที่ 30 ม.ค. 47 เรื่อง การปฏิบัติในการสั่งการประชุมประจำเดือน กำหนดแผนงาน/วงรอบการปฏิบัติงาน การประกันคุณภาพการศึกษา รร.จปร. ปี 2551 แผนการพัฒนากำลังพล รร.จปร. ประจำปี 2551 แผนแม่บทการพัฒนา รร.จปร. พ.ศ. 2551 - 2554 (พัฒนาจากแผนพัฒนากองทัพบกปี 2550 - 2554 และวิสัยทัศน์และนโยบายการปฏิบัติงานของกองทัพบก) แผนปฏิบัติราชการประจำปี 2551 ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การชักซ้อมพิธีประดับเครื่องหมายยศ นนร. พิธีรับพระราชทานกระบี่และปริญญาบัตรของนายทหารใหม่ พ.ศ. 2535 ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การประชุมกองฝ้าย เสนาธิการและฝ้ายกิจการพิเศษ พ.ศ. 2539 แผนการเตรียมงานพิธีต่างๆ เช่น แผนการเตรียมงานพิธีเปิดอาคารสาระสโมสร แผนการเตรียมงานพิธีไหว้ครู แผนการเตรียมการจัดงานวันพระราชทานกำเนิด รร.จปร. เป็นต้น

ประเด็นที่สาม การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ส่วนราชการต้องกำหนดเป้าหมาย

แผนการทำงาน ระยะเวลาแล้วเสร็จของงานหรือโครงการงบประมาณ และมีการเผยแพร่ให้ข้าราชการและประชาชนทราบ การประเมินความคุ้มค่าในแต่ละภารกิจ ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยเปิดเผยเที่ยงธรรม การสั่งราชการปกติให้ทำเป็นลายลักษณ์อักษร เว้นแต่กรณีผู้บังคับบัญชามีความจำเป็น ไม่อาจสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรในขณะนั้นได้

ประเด็นการบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานภายในกองทัพบก กระทรวงกลาโหม และจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดีและดีมาก โดยเฉพาะผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบที่สอง (กุมภาพันธ์ 2551) ปรากฏว่า รร.จปร. ได้คะแนนในระดับดีมาก 5 มาตรฐานคือ มาตรฐานที่ 1 มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต มาตรฐานที่ 3 มาตรฐานด้านการบริการวิชาการ มาตรฐานที่ 4 มาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม มาตรฐานที่ 5 มาตรฐานด้านการพัฒนาสถาบันและบุคลากร และมาตรฐานที่ 7 มาตรฐานด้านระบบการประกันคุณภาพภายใน ได้คะแนนในระดับดี 1 มาตรฐานคือ มาตรฐานที่ 6 มาตรฐานด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน และได้คะแนนในระดับพอใช้ 1 มาตรฐานคือ มาตรฐานที่ 2 มาตรฐานด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์

ประเด็นการบริหารราชการเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐนั้น เนื่องจาก รร.จปร. เป็นสถาบันอุดมศึกษาของกองทัพบกที่มีวัตถุประสงค์ผลิตนายทหารสัญญาบัตรให้มีคุณสมบัติอันพึง

ประสงค์ให้แก่กองทัพบกเพียงสถาบันเดียว และจากการสำรวจความพึงพอใจของหน่วยผู้ใช้ (กองทัพบก) ที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษา (ทำงานมาแล้วตั้งแต่ 1 - 3 ปี) อยู่ในระดับพอใจมาก¹¹ จึงอาจกล่าวได้ว่าการบริหารราชการของ รร.จปร. เกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐเช่นกัน

สำหรับแบบธรรมเนียมการปฏิบัติราชการของ รร.จปร. เกี่ยวกับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างนั้น รร.จปร.ดำเนินการตาม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ประเด็นที่สี่ ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น หรือมีการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ให้ส่วนราชการจัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับการสั่งการอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นใดให้แก่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ส่วนราชการต้องกำหนดหลักเกณฑ์การควบคุม ติดตามและกำกับดูแล การใช้อำนาจดังกล่าว โดยควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือโทรคมนาคมเป็นการลดขั้นตอน

แบบธรรมเนียมการปฏิบัติราชการของ รร.จปร. ได้แก่ คำสั่ง รร.จปร. ที่ 77 - 78 /2551 ลงวันที่ 29 ก.พ. 51 ในการมอบอำนาจสั่งการฯ ของผบ.รร.จปร. ให้แก่ รอง ผบ.รร.จปร. เสชฯ รร.จปร. และ รอง เสชฯ รร.จปร. ปฏิบัติราชการแทน ถือได้ว่ามีการกระจายอำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับการสั่งการอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ และมีการนำระบบเครือข่ายสารสนเทศมาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การส่งเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ต แทน

¹¹ รายงานการประเมินตนเอง โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ปีการศึกษา 2550 สำนักงานประกันคุณภาพการศึกษา รร.จปร.

11 กุมภาพันธ์ 2551 (หน้า 26 - 37)

การใช้เอกสารกระดาษโดยการสำเนาแจกจ่าย เป็นการประหยัดและลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน เป็นต้น

ประเด็นที่ห้า มีการปรับปรุงภารกิจของ ส่วนราชการ ให้มีการทบทวนภารกิจว่ามีภารกิจใดที่มีความจำเป็นหรือสมควรที่จะดำเนินการต่อไปหรือไม่ ส่วนราชการมีหน้าที่สำรวจตรวจสอบ และทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศที่อยู่ในความรับผิดชอบเพื่อดำเนินการยกเลิกปรับปรุง หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ให้ทันสมัย และเหมาะสมกับสภาวการณ์ (เช่นเดียวกับ ประเด็น การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่างๆ และแบบ ธรรมเนียม ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ของหลักนิติธรรม)

ประเด็นที่หก การอำนวยความสะดวกและ การตอบสนองความต้องการของประชาชน ต้อง กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานบริการ ประชาชน และประกาศให้ประชาชนและ ข้าราชการทราบเป็นการทั่วไป ส่วนราชการต้อง ตอบคำถามหรือแจ้งการดำเนินการให้ประชาชน หรือส่วนราชการอื่นทราบภายในสิบห้าวันหรือ ภายในกำหนดนับแต่ได้รับการติดต่อสอบถาม ส่วนราชการต้องจัดให้มีระบบเครือข่ายสารสนเทศ ของส่วนราชการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ ประชาชน

แบบธรรมเนียมการปฏิบัติราชการ ของ รร. จปร. ได้แก่ ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การ ปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน พ.ศ. 2539 และ ระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การปฏิบัติราชการที่ เกี่ยวกับประชาชน พ.ศ. 2522 ซึ่งตามระเบียบ รร.จปร. ว่าด้วย การปฏิบัติราชการที่เกี่ยวกับ

ประชาชนฯ ข้อ 5 (3) กำหนดเวลาในการ พิจารณาคำขอจากประชาชน โดยเจ้าหน้าที่ที่ เกี่ยวข้องตามลำดับชั้นจนถึงผู้มีคำสั่งภายใน หน่วยขึ้นตรง รร.จปร. เพื่อลงนามในคำสั่งหรือ เสนอเรื่องให้หน่วยบังคับบัญชาหรือหน่วยอื่น รวม แล้วใช้เวลาดำเนินการไม่เกินห้าวัน และขยาย ระยะเวลาได้ครั้งหนึ่งไม่เกินสามวัน โดยให้แสดง เหตุผลของการขยายระยะเวลาได้ด้วย

ประเด็นที่เจ็ด การประเมินผลการปฏิบัติ ราชการอย่างสม่ำเสมอ ส่วนราชการต้องจัดให้มี คณะผู้ประเมินอิสระ และอาจจัดให้มีการ ประเมินภาพรวมของผู้บังคับบัญชาแต่ละระดับ หรือหน่วยงานในส่วนราชการก็ได้ ทั้งนี้ต้อง กระทำเป็นความลับ

แบบธรรมเนียมการปฏิบัติราชการ ของ รร. จปร. ผู้บริหารทุกระดับของ รร.จปร. จะถูก ประเมินค่าการปฏิบัติงานจากคณะกรรมการ ประเมินที่ รร.จปร. แต่งตั้ง โดยมีหลักเกณฑ์การ ประเมินค่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบ กองทัพบกว่าด้วยการประเมินค่าปฏิบัติงานของ ข้าราชการและลูกจ้างประจำ พ.ศ. 2545 เว้น ผบ.รร.จปร. จะถูกประเมินค่าการปฏิบัติงาน โดยคณะกรรมการประเมินของกองทัพบก¹² ส่วน การประเมินหน่วยงานนั้น เนื่องจากภารกิจของ รร.จปร. มีหน้าที่ให้การศึกษา อบรม และดำเนิน การฝึก นนร. ซึ่งหน้าที่ดังกล่าว นอกจากมีการ ประเมินคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานภายใน กองทัพบก กระทรวงกลาโหม และ สมศ.ผลการ ประเมินอยู่ในเกณฑ์ดีและดีมากดังได้กล่าวแล้ว ยังมีการตรวจสอบการปฏิบัติงานโดย จเรทหาร บกซึ่งมีการตรวจสอบทุกปีด้วย

¹² รายงานการประเมินตนเอง โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ปีการศึกษา 2550 สำนักงานประกันคุณภาพการศึกษา รร.จปร. 11 กุมภาพันธ์ 2551 (หน้า 101)

ส่วนที่ 4

การศึกษาหาแนวทางพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบฯ เพื่อให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินงานตามแผนแม่บทการพัฒนา รร.จปร.

เนื่องจากแบบธรรมเนียมของ รร.จปร. รวมถึงนโยบายของ ผบ.รร.จปร. ด้วย ซึ่งนโยบายของ รร.จปร.ได้ออกมาเป็นแผนดำเนินการตามนโยบายปรากฏในแผนแม่บทการพัฒนา รร.จปร. พ.ศ. 2551 - 2554 ซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 3 ข้อ ได้แก่

1. เพื่อให้มีแผนหลัก และเป็นมาตรฐานในการพัฒนา รร.จปร. อย่างต่อเนื่อง
2. เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการหรือเป็นกรอบการปฏิบัติของหน่วยต่างๆ ใน รร.จปร. ให้สอดคล้องบรรลุเป้าหมายในการพัฒนา รร.จปร.
3. เพื่อใช้ในการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินการตามแผนงาน งาน และโครงการที่ได้วางไว้ เพื่อให้ผลงานบรรลุตามเป้าหมาย ตามหัวระยะเวลาที่กำหนด

แนวนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาเพื่อให้หน่วยต่างๆ ดำเนินการในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านการศึกษา
2. ด้านผู้เข้ารับการศึกษา
3. ด้านกำลังพล
4. ด้านการส่งกำลังบำรุง
5. ด้านกิจการพลเรือน
6. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
8. ด้านการรักษาพยาบาล

จากนโยบายและเป้าหมายดังกล่าวได้กำหนดให้มีแผนดำเนินการ ในด้านต่างๆ รวม 28 แผนงาน ด้วยกัน เช่น

แผนงานการพัฒนาและจัดทำหลักสูตรด้านวิชาการระดับปริญญาตรีและโท
แผนงานจัดตั้งสถาบันบัณฑิตศึกษา
แผนงานพัฒนาหลักสูตรด้านวิชาทหาร
แผนงานการพัฒนาหลักสูตรด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ ฯลฯ

แบบธรรมเนียมของ รร.จปร. มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องโดยตรงกับนโยบายเป้าหมายและแผนการดำเนินการตามแผนแม่บทการพัฒนา รร.จปร. พ.ศ. 2551 - 2554 เพราะแบบธรรมเนียมเป็นหลักสำคัญในการปฏิบัติของทหาร ดังนั้นจึงควรใช้แบบธรรมเนียมฯ เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานตามแผนดำเนินการฯ

ข้อเสนอ ควรดำเนินการดังนี้

- นำกฎระเบียบฯ ที่มีลักษณะตรงกับแผนฯ มาใช้เป็นเครื่องมือดำเนินการตามแผนฯ และ
- กำหนดขั้นตอนการดำเนินการตามแผนพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบฯ อย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ หรือทุกๆ ปี โดยนำการตรวจสอบทบทวนแบบธรรมเนียมกับแนวคิดหลักการและกฎหมาย มากำหนดเป็นขั้นตอนหนึ่งด้วยเพื่อให้ได้เครื่องมือ (แบบธรรมเนียมฯ) ที่ทันสมัยอยู่เสมอ

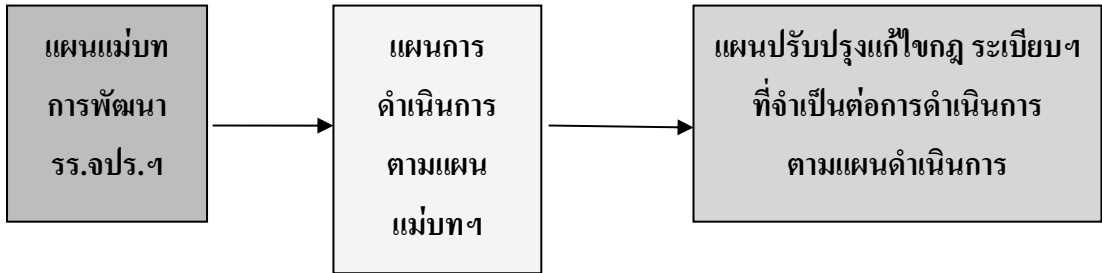
การดำเนินการใช้แบบธรรมเนียมเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานตามแผนดำเนินการฯ (ประมวลจากการจัดทำแผนนิติบัญญัติ)¹³ โดย

¹³ เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง "การจัดทำแผนนิติบัญญัติ" โดย นายปกรณ์ นิลประพันธ์ ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

1. เมื่อจัดทำแผนดำเนินการตามนโยบาย หรือแผนแม่บทแล้ว จะทราบว่าต้องปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกเพิ่มเติมกฎระเบียบฯ ได้ด้วยการปรับปรุงระเบียบที่มีลักษณะเดียวกันกับแผนฯ เข้า

ด้วยกัน แล้วเสนอขอปรับปรุงแก้ไขเป็น “แผนปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบฯ” โดยมีขั้นตอนตามข้อ 2

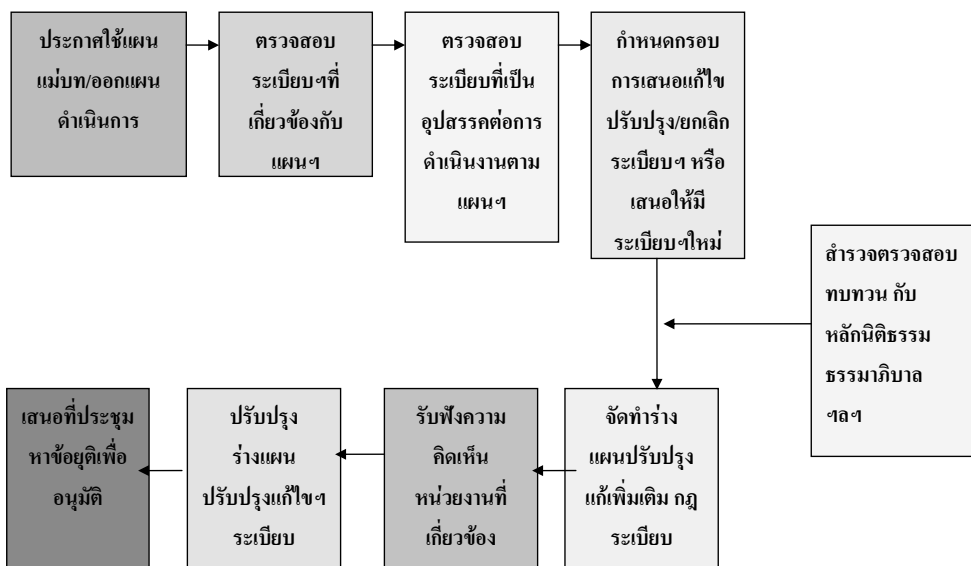
แผนภูมิแสดงที่มาของแผนปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบฯ

2. ขั้นตอนการดำเนินการตามแผนปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบฯ (ทำเป็นระยะๆ หรือทุกปี)

กำหนดขั้นตอนการดำเนินการตามแผนพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบฯอย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ หรือทุกๆ ปี โดยนำการตรวจสอบทบทวนแบบธรรมเนียมกับแนวคิดหลักการและกฎหมายมากำหนดเป็นขั้นตอนหนึ่งด้วย

แผนภูมิแสดงขั้นตอนการดำเนินการตามแผนปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบฯ

ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการต่อไป

จากการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า แบบธรรมเนียมของ รร.จปร. ที่รวบรวมไว้โดยใช้การจัดการความรู้สามารถใช้เป็นเครื่องมือปฏิบัติราชการตามแผนแม่บทฯ เพื่อพัฒนา รร.จปร. ผู้การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ แนวคิดดังกล่าวนี้อาจเป็นเรื่องใหม่ที่มีขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติราชการของทุกหน่วยงาน อย่างไรก็ตาม เครื่องมือ (แบบธรรมเนียม) จะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงาน (พัฒนา รร.จปร.) ได้นั้น ทุกฝ่ายจะต้องให้ความสำคัญในประเด็นต่างๆ ดังนี้

บรรณานุกรม

กฤษณะ บวรรัตนรักษ์, พันเอก, เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ “หลักนิติธรรมกับทหาร” วันที่ 12 มิถุนายน 2551 ณ โรงแรมราม่า การ์เด้นส์ กรุงเทพฯ

กองการปกครอง กรมกำลังพลทหารบก (http://dop.rta.mi.th/dp_04/ord041_in.html)

ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการสั่งการและประชาสัมพันธ์ พ.ศ. 2527

คู่มือตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย ฝ่ายพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (พิมพ์ครั้งที่ 9 พ.ศ. 2550)

ธานินทร์ ทุนทุสวัสดี, พันเอก, คู่มือประกอบการบรรยายวิชาว่าด้วยวินัยทหาร โรงเรียนเหล่าทหารพระธรรมนูญ กรมพลกฏหมายแพ่งและพาณิชย์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ. 2476

ประการแรก : ผู้บริหารควรให้ความสำคัญอย่างจริงจัง

ประการที่สอง : ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการและกฎหมายที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง

ประการที่สาม : ต้องพัฒนาแบบธรรมเนียม รร.จปร. ให้ทันต่อสภาวการณ์ปัจจุบัน

ประการที่สี่ : พัฒนาปรับปรุงระบบการสื่อสารภายในองค์การที่เกี่ยวกับแบบธรรมเนียม

ประการที่ห้า : ให้กำลังพลทุกนายทราบความหมายและเนื้อหาของ “แบบธรรมเนียม รร.จปร.” และมีความซาบซึ้งจนเกิดจิตสำนึกขึ้นในจิตใจของตนเองที่จะปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมอย่างเคร่งครัด

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย งานสารบรรณ พ.ศ. 2526

รายงานการประเมินตนเอง โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ปีการศึกษา 2550 สำนักงานประกันคุณภาพการศึกษา รร.จปร. 11 กุมภาพันธ์ 2551

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

วิชญ์ เครื่องงาม, คำบรรยาย ประชุมทางวิชาการ “หลักนิติธรรมกับทหาร” วันที่ 12 มิถุนายน 2551 ณ โรงแรมราม่า การ์เด้นส์ กรุงเทพฯ

ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย (<http://dnfe5.nfe.go.th/ilp/42010/42010-12.htm>)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (<http://www.krisdika.go.th/>)

สำนักงานผู้บังคับบัญชาทหารอากาศดอนเมือง (<http://www.dmbcr.taf.thaigov.net/lawrtaf.htm>)

สรุปแนวทางการปฏิบัติราชการ จากคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด เรื่อง การบริหารงานบุคคลภาคีรัฐ สำนักงานศาลปกครอง กันยายน 2550